

Vladimíra Čerepková

ALICE

HORÁČKOVÁ

argo

Beatnická femme fatale

Prolog

Šedivák za zády

Jedu na kole břichem Paříže a vlastně ani nevím za kým. Jisté je jen jméno a datum narození. Vladimíra Čerepková, čtvrtého února 1946. Má to být český Arthur Rimbaud v sukních. Dcera ruského osvoboditele Prahy, kterého nikdy neviděla. Anděl z past'áku a čarodějnice z Violy. Pařížanka, která se nikdy nenaučila francouzsky.

Literaturou se zabývám deset let, ale na Vladimíru Čerepkovou se mi připravovalo těžce. O jejím dětství se neví skoro nic, kromě toho, že bylo strašné. Dětské domovy, léčebny, výchovná zařízení. V jednom z nich začala psát básně, které zaujaly velkého českého básníka Františka Hrubína. V sedmnácti zazářila v pražské poetické vinárně Viola, ale krátce po sovětské invazi zmizela v Paříži a ve slovnících se její život smrskl na pár řádek. Vydala pět útlých sbírek poezie a jeden soubor, ale i její knihy mají často v názvu mlčení: *Ryba k rybě mluví*, *Ztráta řeči*, *Extra dry silence*...

Vytáhla jsem si z archivu rozhovory, kterých dala za život celkem šest. Všechny mají stejnou tóninu: umanutou, nerudnou, ostražitou. V roce 1965 jí časopis Divoké víno položil otázku: „Co děláš?“

„Nedělám,“ odpověděla osmnáctiletá Čerepková.

„Jaké téma máš nejraději? O čem se ti nejlépe píše?“

„Nejraději píši o opravdových rybách a o koních.“

„Jaký je podle tebe světový problém č. 1?“

„Nevím, co se děje ve světě, nezajímá mě to.“

„Co říkáš vinárně Viola?“

„Viola je skoro vždycky průšvih.“

Tohle bylo Vladimířino první a na příštích 14 let poslední interview. A dnes si své soukromí střeží ještě víc. Není v telefonním seznamu, rozhovory téměř nedává, zásadně se nefotí, o své minulosti mluvit odmítá – jedu za sfingou.

Před chvílí přestalo pršet, dlažba se leskne a já šlapu v pelotonu důchodců. Jsem na chvostě, protože jako jediná jedu na omláceném erárním kole, které mi půjčil pařížský primátor. Tenhle *Vélib*, což je zkratka pro *vélo libre*, váží snad padesát kilo, třese se jako kombajn a během jízdy z něj odpadávají různé součástky. Ale jelikož mě přijde na necelá dvě eura za den, líbí se mi i jeho popelavě šedivá barva. Už jsem si zvykla i na to, že ho každých třicet minut musím na vymezeném stanovišti vyměnit za jiné „svobodné kolo“, které je zpravidla v ještě horším stavu. Když to nestihnu, poplatek za jízdu prudce stoupne. Kostelní zvony právě odbíjejí šestou a já se tlačím proti štrúdlu aut v úzké jednosměrce na pravém břehu Seiny. Mám už jen deset minut do další výměny, a tak na šlapkách vstávám a opírám se do nich celou vahou. Sedadlo už stejně spadlo nad zadní kolo.

Seskakuju těsně před cílem v Rue de Bretagne. Je to na severním konci čtvrti Marais, kde se dnes na někdejších bažinách táhnou šňůry krámků. Chci Čerepkové koupit lahev vína, ale celé Marais to právě balí. Až v krámku na rohu se nade mnou smiluje usměvavá prodavačka: „*Rouge ou blanc?*“ Beru dvě lahve červeného a dvě povadlé lilie.

Kontakt s Čerepkovou se mi nakonec podařilo navázat snadněji, než jsem předpokládala. I sfinga má dnes e-mailovou adresu, kam jsem poslala pár řádek o sobě a odkaz na dva rozhovory. Vybrala jsem je pečlivě. Jako první jsem poslala interview s Elfriede Jelinekovou. Ta sice trpí strachem z lidí a nevychází z domu, ale jinak byla moc milá a odpovědi na otázky mi mailovala celý víkend. K tomu jsem připojila rozhovor s Peterem Handkem. Oba slavní spisovatelé v nich mluví o svých komplikovaných vztazích s matkami. Něco mi říkalo, že matka je klíčem i k příběhu Vladimíry Čerepkové – nemohla jsem vědět, že básnířka právě v tu chvíli seděla s přáteli a jakýmsi rakouským spisovatelem v kavárně a povídali si o Jelinekové a o Handkem. Téhle podivné telepatii prisoudila Čerepková jako znalkyně vesmírných energií okamžitě planetární význam. „Zůstala jsem úplně tuhá. A tomu spisovateli jsem radši nic neřekla, aby to s ním nesešlo. Byl takovej labilnější,“ vypráví mi později a trochu u toho ztiší hlas.

A tak mi přišla z Paříže blesková odpověď: „Dostala jsem vasi Zpravu. Poslete me Prosim vas telefon anebo napiste Kde se budete v Parizi nachazet cas mam po seste Odpoledni. Vlad.“

Ještě ten večer mi v Dejvicích zazvonil mobil. Do telefonu jsem trochu funěla, protože jsem vyběhla z kurzu bojového umění krav maga, o kterém jsem psala reportáž. Zrovna jsme se tam učili pár hmatů, jak odrovnat metrákového násilníka, ale právě tohle Vladimíru Čerepkovou hrozně zajímalo, tak jsem jí slíbila, že jí ty hmaty předvedu. Bylo úterý a sraz jsme si daly v sobotu v jejím pařížském bytě.

Ten byt je ve starém činžáku obestavěném lešením. Prošedivělý pán mě pouští na rozlehlý dvůr a já stoupám po úzkém dřevěném schodišti až do vrchního patra. Jen co stisknu zvonek, rozletí se dveře a za nimi číhá blond'atá šedesátnice: „Tak jste se neztratila!“ Při prvním pohledu na Vladimíru Čerepkovou mi naskočí jeden její verš. Napsala ho v past'áku v Hodkovičkách, když jí bylo šestnáct: „Mám velké zuby a těma se musím všude prokousat.“

Básnířka je trochu při těle, ale pořád má páru a po dvoupokojovém bytě se prohání v kozačkách. Všechno tu působí spořádaně. Žádné ručníky přes dveře, žádné haldy šatů a knih, žádná zátíší prázdných lahví, jak jsem na to zvyklá z bohémských domácností. Než se rozhlédnu, tak už Čerepková nosí na stůl. Krevety, olivy, sýry, uzené ryby a další dobroty.

„Já sním kilo jahod na posezení,“ zamumlá a zase letí do kuchyně. Dlouho tam štrachá. „Měla jsem ten nejlepší otvírák na světě, ale je v háji,“ oznamuje mi hlasem, ve kterém jsou tisíce cigaret, panáků a probdělých nocí. Já mezitím hledám v kabelce diktafon. Když se básnířka vrací s otevřenou lahví, tak ho zapnu a položím na stůl. Pak ukážu na bohatou tabuli:

To jste si nemusela dělat škodu.

Já už mám škody naděláno.

Tak na zdraví.

Ono se říká, že mě nikdo nemůže najít. Ale kdo mě najít chce, tak mě sežene.

Vy jste mi psala, že můžete vždycky až od šesti odpoledne. To chodíte někam do práce?

Prosim vás, ještě do práce! Já mám takhle práce dost. Dělán svoje věci a vím, že když to nějak povolím...

Potřebujete na sebe bič?

No na sebe sama v sobě. A já v mém věku, mně je pomalu šedesát sedm, já potřebuju věci dodělávat. Já byla dřív pořád jenom na venkově, zahrada, stromy a les, a všechno to šlo do šuplíků. Tak to teď z těch šuplíků vytahuju.

Píšete každý den?

Píšu každej den.

Ale vedle toho, že píšete básně, taky děláte koláže...

A taky maluju. Hodně. Teda hodně. Dřív jsem malovala hodně hodně hodně. A teď maluju maluju.

Co jste naposledy namalovala?

Ňákej strom. My žijeme v Burgundsku u lesa. Je tam barák, cesta a pak už jenom lesy. To bylo vybraný, to není náhodou. To byl můj celoživotní sen.

Les, to je vlastně taková ochrana, ne?

Já myslím, že to je normální touha bejt v lese. Ochrana? Nevím před čím.

Třeba před světem, před lidmi.

Bojím se jako každej člověk. Ale tady ve světě je takový svinstvo, furt se něco děje. Je dobře, že chodíte na to bojový umění, já jsem na to už stará, se mnou by to seklo. Mám jenom tři kurzy džiu-džitsu, a to se ani nedá počítat. Teď už si pamatuju jenom ten hmat, jak komunista zatýká záškodníka.

Kdy jste na ten kurz chodila?

Jako úplně malá holka v Praze, zřejmě s nějakýma kamarádkama. Bylo mi devět deset, zajímalo mě to, ale zároveň hrozně štválo. Protože ten pán, co to vyučoval, nás vždycky tak zmučil, že jsem chodila s potlučenou hlavou, jak s náma bouchnul o zem. Se mnou kdyby dneska takhle praštil o zem, tak mě hned vezou do nemocnice.

Ty kurzy bojového umění jsou prý dobré nejenom fyzicky. Protože fyzická obrana kolikrát souvisí s tím, jestli se umíte bránit i slovně.

To já vůbec ne. Já hned začnu koktat. Jedině když jsem opilá, tak útočím i já. A ne dlouho.

Musela jste někdy někoho praštit?

Já byla sama praštěná. Když jsem byla mladá, tak jsem měla neuvěřitelný potíže: ty útky, kam se schovat, pořád se na mě někdo sápal... Jednou jsem dostala hroznou ránu do čelisti, tahle přes ucho, protože jsem odmítla jít s chlapem na ulici. Ale to už je dávno, šíleně dávno.

Bála jste se?

Člověk musí vydávat energii, že se nebojí. Ale bojí se.

A to všechno se vám dělo tady v Paříži?

To se stalo tři roky potom, co jsem přijela. Že jsem se začala bát. Jednou jsem třeba seděla někde se svým přítelem a přišel za mnou nějaký chlap a tomu příteli říká, ať vypadne, protože se ke mně nehodí. A že se ke mně hodí on a že má na mě právo. Anebo se na mě u Sacre Coeur pověsil černoch a já si myslela, že ho odbydu, když mu řeknu, že jsem vdaná. A tak říkám: „Mesjé, ž' sví marijé.“ A on se celý rozzářil: „Marijé! Marijé!“ A už se po mně sápal. On si totiž myslel, že jsem se mu představila, že jsem Marie. Jak neuměl moc francouzsky, a já taky neuměla moc francouzsky...

Dneska to zní skoro jako groteska.

Těžký to bylo v metru. Ted' to mám s metrem výborný, ale dřív to byla tragédie, protože jsem třeba měla s někým schůzku, a já jsem ji zrušila, protože jsem tam musela tím metrem dojet. Já jsem se tam buď někde ztratila, anebo jsem začala utíkat, a tím pádem jsem byla podezřelá. Ale teďka jsem dost frajer a metrem jezdím skoro každý den. I v noci, v půl jedný.

Vy prý taky nemáte ráda úřady, prý z nich utíkáte...

To není, že je nemám ráda, úřady nemá rád nikdo. Ale já mám vyloženou potíž: jakmile se tam zaklapnou dveře, tak se začnu dusit. Můžu se rozbřčet, můžu se složit a můžu se z toho dostávat hodně dlouho. Mám strach, že z toho úřadu už nikdy nevyjdu.

Toho se dá zbavit.

No v mém věku? V sedmašedesáti letech to s tím už doklepu. Moje psychoanalýza je les. A jinou nechci.

Taky existují knížky, které pomáhají.

Existuje spousta knížek. Já si z nich vždycky přečtu v knižních novinkách nějaký úryvek, třeba o tom, jak přijít do kanceláře a nezbláznit

se před šéfem strachy. A pak se vždycky na někoho podívám a přemýšlím, jestli tu knížku přečet nebo ne.

A co terapie povídáním?

To jo, já si ráda povídám s lidma, já jsem nejukecanější člověk na světě.

Já myslela, že budete hrozně uzavřená.

Jak se říká, člověk klame tělem. Vypadá úplně jinak, než doopravdy je.

Nikdy jste s těmi svými strachy nic nedělala?

Kdepak, to je pořád nahoru dolů. To znamená, že se mi to krásně vy-
pěstovalo. Ty úzkosti, to je největší průser mého života. Já jsem mohla
mít krásnej život, nebejt tady toho.

Jak to začalo?

Ono je to jedno s druhým. Taková úzkost pokazí člověku i tu nejkrás-
nější chvíli. Člověk se chce radovat a hup, už je to tam. Takovej oškli-
vej šedivák za zády – tak to je úzkost. Vy nemáte magnetofon?

Mám, tady před váma. Jak svítí to červený světýlko.

Ježišmarjá, to mi nemáte dělat! Okamžitě to zhasněte!

Ve tři ráno od Čerepkové vrávorám ke stanovišti kol. Už zase mrholí, ale celou Paříž mám teď pro sebe a na vélibové půlhodiny kašlu. Jednou nohou se odrážím a druhou balancuju na šlapce, smýká se to. Konečně se mi podaří naskočit. Občas mě objede nějaký taxík, na mokrému asfaltu se odráží světlo z pouličních lamp. Byl to uhrančivý večer, ještě teď slyším básnířčin chraplavý hlas:

„Prosimvás, vy vůbec nepijete!“

„Prosimvás, my vůbec nepijem!“

„Prosimtě, ty vůbec nepiješ!“

A tak jsme pily a moje hostitelka nechápala, že mezi sklenkami vína usrkávám i vodu a čaj: „Já mám to víno tak ráda, že ho neředím. A vodu piju jenom přes den!“ Na tohle si vzpomínám jasně, ale bylo to před tím, než se rozbil ten talíř, nebo až po tom?

Můj poslední Vélib nemá blatník, takže mi záda občas spláchne nějaká kaluž, ale skoro to nevnímám, protože si v duchu přehrávám náš rozhovor. Vrací se mi některé věty a obrazy, ale zároveň si říkám: nepřeháněla Vladimíra, když mi tvrdila, že jeden z jejích otčímů byl masový vrah? A opravdu ji v emigraci brali slavní čeští umělci na hůl? Nepochybuj o hrůzách děcáků a pastáků, ale co všechno mi o těch traumatech neřekla? A jak to doopravdy bylo s její matkou? Byla to milionářka, anebo šlapka?

Když jsme se s Vladimírou loučily, slíbily jsme si, že se ještě setkáme a budeme si povídat dál. Vladimíru náš rozhovor zřejmě bavil, ale stejně jsem ji musela ujistit, že ho do novin nedám. Řekla jsem jí, že nejsem v Paříži pracovně a že do novin jsem tohle interview nikdy dát nemínila. To všechno byla pravda, ale jednu věc jsem Vladimíře zamlčela – že bych s ní ráda napsala knihu. A na tu se budu muset nejdřív pořádně připravit. Zajít do knihoven a archivů, přečíst si všechno, co Čerepková napsala a co o ní vyšlo, promluvit si s jejími vrstevníky...

Paříž spí a pode mnou syčí široké gumy Vélibu. Zpátky mě vede čistá intuice, lehce vybírám zatačky, jedu a netuším, že i Vladimíra má svoje tajemství. Tajemství daleko závažnější než to moje. Pár let v ní už roste rakovina. A ona se rozhodla, že ji léčit nebude.

V balíku s Violou

(Inka Machulková)

Za Inkou Machulkovou jedu vlakem do Mnichova, kam básnířka emigrovala krátce po sovětské invazi v osmašedesátém. Bydlí tam v rohovém činžáku a na zvonku má jméno Olga Schmolling. To příjmení přijala od svého druhého, německého manžela Wenera, který je mladší než ona. Zazvonila jsem a bzučák mě vpustil do chodby, kde ve vzduchu visel mléčný prach a pod nohama křupaly kusy omítky. „Rychle, tady akorát začali malovat,“ mává na mě ze dveří drobounká schoulená postava. Slabounce se přitom chichotá. Je to zvuk tak dívčí, že bych podle hlasu nikdy neřekla, že Ince Machulkové bude osmdesát let.

V tom čtyřpokojovém bytě si připadám jako ve staré pražské kavárně. Machulková si zapaluje jednu cigaretu za druhou, všechno je využité cigaretovým kouřem, na chodbách visí cedule a nápisy z českých putyk a nároží, černá káva teče po litrech. Jen červeně natřené radiátory patří někam jinam.

Navzdory německému jménu a adrese píše Machulková své básně stále česky. Když jsem se jí do telefonu ptala, co chce přivést z Prahy, přála si Pravidla českého pravopisu. Chce mít konečně jasno, kdy se píše „mě“ a kdy „mně“.

Ve Viole jste zářily společně s Vladimírou. Byly jste kamarádky?

Obrovský a lidi si nás pletli. To se člověk nemohl projít po Národní třídě kolem Violy, aby se hned nešuškal: „Podívejte, to je Machulková. A tohle Čerepková! Víte, a ta Čerepková má dítě, a o to dítě se nestará.“ Jenže tím dítětem mysleli mého pětiletého Honzíka! Prostě z nás lidi dělali s Vladimírou jednu osobu. To byla ta bohéma kolem nás. Ale já ji neměla ráda, já z ní prchala.

Proč?

Ale různé pověsti se táhly. Třeba si všichni mysleli, že mám něco s Landákem, a my s Pavlem seděli na baru a chechtali se tomu. Taky si

* Inka Machulková, 1964

pamatuju, jak jsem jednou volala karikaturistovi Ivanu Steigerovi a říkala jsem: „Nevím, jestli mě znáte, já jsem Inka Machulková.“ A on se začal chichotat: „No pochopitelně, že vás znám. No vy a Čerepková...“ Ptala jsem se, co tím myslí, a on říká, že jsme prej seděly v průchodu ve Viole a čůraly jako malé holčičky. Tak jsem řekla děkuju a položila telefon. Ruku na srdce, že jsme v tom průjezdu nikdy nečůraly. Taky proč, když tam byly záchody? Na ten záchod, i když jsme byly namáznutý, jsme vždycky nějak dolezly.

Kde jste se poprvé viděly?

Vladimíra někde napsala, že jsme se poprvé potkaly ve Slávii. A možný to je. I když já si myslím, že to bylo spíš na Střeláku, tam byla hospoda,

kde se tančil twist a člověk tam moh chodit i bez peněz. Stačilo si objednat vodu s ledem a vyžebrot cigaretu. Ale k nám domů začala Vladimíra chodit až po smrti mého tatínka, to vím určitě.

Kdy to bylo?

Trošku dýl než včera. Ono všechno souvisí se vším a tatínek umřel ten stejný měsíc a rok, co se zabil Vašek Hrabě. A mě to celý tak zdrblo, že jsem neměla chuť nikam chodit, ani do té Violy. Tehdy u nás Vladimíra bejvala často a maminka mi pak říkala, že už se nebude ptát, komu patří tenhle svetr a tahle vesta. Kromě spodního prádla se půjčovalo všechno. I boty jsme si nějak střídaly.

O tom vyprávěla Sylva Šubrtová, že jste dělaly takový štafety.

No Sylva bydlela na Hřebenkách, byly jsme s Vladimírou zrovna u ní a v noci nám došly cigarety. Tak s Vladimírou říkáme: „My pro ně skočíme.“ Ale protože jsme musely samy dolů po stráni a byla tma a trochu jsme se bály, tak jsme se převlíkly za cikánský pár. Já jsem si vzala starej klobouk a namalovala si pod nos knírek, kdežto Vladimíra se zachumlala do šátku a celou tu cestu jsme se smály... Víte, že uměla zavrzat okem?

Zavrzat okem?

No takhle! Natáhla si víčko přes oko a ono to strašně vrzalo. To byly takový naše srandy.

Hrálo v tom vašem přátelství nějakou roli, že jste byla skoro o třináct let starší než Vladimíra?

Ale já vypadala pořád strašně mladě. Když jsem v šestadvaceti jezdila s kočárkem, tak se mě lidi ptali: „Slečno, komu to vozíte?“ My jsme k sobě s Vladimírou prostě přilnuly. Každá jsme měly svoje okruhy lidí, to jo, ale nějak jsme na sobě závisely. Jinak to říct neumím.

I když takhle zvnějšku jste byla každá jiná. Vy jste měla na rozdíl od ní rodinné zázemí...

Hele, mě rodiče pustili jenom do skautu, když viděli, jak jsem nabitá. Drželi mě, a chvíli to udrželi. Byla jsem horlivá skautka, chodila jsem na klavír a do dvaceti jsem byla panna. Furt to bylo jakoby klidný, a pak najednou jeden průser za druhým. Doštudovávala jsem s dítětem v náručí, měnila zaměstnání, a když k nám přišla na návštěvu maminčina kamarádka, tak kroutila hlavou: „Ta Inka, ta je jak sakura ve vichřici.“

Jaký byl váš největší průser?

Já nevím. To se člověk oklepal, zapomněl ho a už se řítíl další.

Vy jste celou dobu žila s maminkou?

Jinak to nešlo. Bylo dítě, byla bytová krize. Takže Vašek Hrabě, který měl syna Janíčka, vždycky přišel do hospody a zařval: „Kdo chce dělat baby-sitting? My chceme jít do kina.“ A zvednul se les rukou: „My! My! A my!“ A on povídá: „Ne, vy jste byli minule.“ To víš, že se hlásily samý milenecký páry. Tenkrát se hodně bydlelo u rodičů.

Tenhle baby-sitting jste taky používala?

Ne, já jsem Honzíka mohla nechat našim, o to nešlo. A taky jsem věděla, že když se budu chtít namáznout, tak vždycky někoho najdu. Ale jak to končilo u Vladimíry, nevím. Já musela ráno do práce, kdežto Vladimíra v Praze nikdy nepracovala.

A taky se na rozdíl od vás neměla večer kam vracet.

Já jsem její matku nikdy neviděla a nevím, jak to s ní bylo. Ale vím, že Vladimíra bydlívala jinde, jak to šlo. Taky mi pak v jednom dopise psala: „Ty máš docela jinou maminku.“ Jedna věta, a bylo v ní všechno.

Víc jste nepátrala?

No Vladimíra mi jednou řekla: „Na nic se mě neptej. Co bylo, to bylo.“ Prostě to škrtl. Znáš Olmerku?

Zpěvačku Evu Olmerovou?

Já jsem u ní občas přespávala a Vladimíra se o ni pak starala, když umírala. No Olmerka měla ve Viole týden vystupovat a zpívat. A ten týden skončil už po dvou dnech, protože se namazala a nedostavila a zamilovala se do nějakého uhlíře. Ale chtěla jsem říct něco jiného: ve Viole začíná její koncert, otevrou se dveře a ve dveřích taková podivná tlupa. Olmerka přestala zpívat a volá: „No čuráčkové moji, že jste se sem nasrali, to je ale věc!“ A k tomu tím svým krásným, ochraptělým hlasem zazpívala: „Pooojd'te si sednout.“ A oni si tam teda sedli. No celá Viola z toho byla štajf, tam už taky chodili snobáci.

A co byli zač ti kamarádi Olmerové?

No kamarádi z minulosti. Ona měla období, kdy s nějakou partou vykrádala chaty a taky se snad trhlá od rodiny. Ale na rozdíl od Vladimíry

to minulý neškrtala. Ona se za to nestyděla. Proto neznám Zoru, jenom z Vladimířiných básní.

Jakou Zoru?

Neodbočovat! Chtěla jsem říct, že jsme každá měla svoje množiny. A Vladimíra měla množinu z past'áku, jak se tomu tehdy říkalo. Když nutně potřebovala prachy a musela odněkud vytáhnout zálohu, tak pro to poslala nějakou úplně neznámou holku. A klidně jí dala plnou moc. To byl ten okruh, do kterého jsem nepronikla.

S tou Zorou měla pletky?

No jo a ne. My jsme byly takhle skamaráděný všichni, jestli jsme chodily s tím a pak zas s jiným, to se bralo i nebralo. Vladimíra má jednu báseň věnovanou Jarmile, podle mě je to Jarmila Hrdličková, to byla strašně hezká lesba. A Vladimíra v týhle básni píše: „Mezi námi ležel neobrazný nůž.“ Čili to znamená, že s ní spát nechtěla.

Jak divoká byla Vladimíra?

Jak kdy. Udělala mi takovou nepříjemnost.

Jakou?

To musel být rok šedesát pět nebo šest a já se kamarádila s Evou Janíkovou, což byla skriptka na Barrandově. Když viděla, kolik mám práce, tak mi říká: „Hele Inko, já mám takovej krásnej byteček, kdyby sis chtěla na hodinku dáchnout, tady máš klíče.“ Ten byt byl opravdu kouzelný, ona měla skoro všechno japonsky zařízený. A Vladimíra se o tom bytě nějak dozvěděla a ukecala mě, abych jí ten klíč půjčila. Já jí ho půjčila a to si neumíš představit, jak ten byt potom vypadal – jako po výbuchu na strašlivém mejdanu. To byla věc, která mě dlouho mrzela.

Zmínila jste, že Vladimíra vyťahovala zálohy, když potřebovala peníze. Odkud ty zálohy byly?

Něco jsme s Vladimírou dostávaly z Violy, něco z rozhlasu. To byly pořady jako Verše psané naboso, kde nám vysílali věci. Moje maminka si podle toho názvu myslela, že to bude něco lechtivýho, a ono nebylo. Kromě toho jsem psala lektorský posudky a Vladimíra to taky pytlíkovala, jak se dalo. Občas měla peníze, občas neměla, tak nějak jsme se protloukaly. A bacha, dobrej byl Československej spisovatel. Platilo se za verš!

Kolik to bylo?

Já mám takovej tichej dojem, že Spisovatel dával deset korun. Čili to bylo o čtyři koruny víc, než mi dali v Českých Budějovicích, kde mi vyšla první knížka. A třeba o básníkovi Václavu Honsovi se říkalo, že si ty verše počítal. Aby dostal víc.

Vy taky?

Ne, já psala tak, jak jsem to cejtla. A Vladimíra byla takový génius, že ani žádnou báseň nepřepisovala. Ona to psala rovnou jako Mozart.

V tom Spisovateli vám nakonec vyšly oběma knížky...

A odpovědnýho redaktora nám dělal Mirek Florian.

Ten komunistickéj básník?

Tak to pozor. Florian byl komunista, ale dokázal pomoci. Já tady od něj někde mám dopis.

Jaký dopis?

No že má Vladimíra potíže s esenbákama. Počkej, já ho najdu, já jsem si ho připravila... (*štrachá v krabici s dokumenty*). Tady to je, píše mi třináctýho června 1966, hlavička Československý spisovatel: „Milá Inko, nezlobte se, že jsem se tak dlouho neozýval. Co se Vladimíry týče, její sbírka je sice úhledně přepsaná, ale má nějaké patálie s SNB. Věřím pevně, že je to nedorozumění, které se vysvětlí.“

A vysvětlilo?

To nevím. Tenkrát jsi nesměla být bez zaměstnání dýl než šest neděl, jinak se tomu říkalo příživník socialistické republiky, číslo paragrafu neumím. A Vladimíra měla potíže kvůli tomu, že jí bylo už osmnáct a nebyla nikde zaměstnaná. Ale lidi si stejně mysleli, bůhví jak nevyděláváme.

Jaký lidi?

Kolegové z výzkumáku v Satalicích, kde jsem pracovala. Já tam jezdila na sedmou ráno, většinou po nočním tahu, klímala jsem a milí kolegové mě nevzbudili, i když seděli ve stejném kupé. Říkali: „No jo, tý ted’ zase něco vyšlo v Literárkách a je furt ve Viole...“ A to samý fízlové u výslechu. Představili se jako Sedláček a Novák a najednou se zeptali: „Ted’ jste pořádně v balíku s tou Violou, ne?“

A byly jste v balíku?

Ale nebyly! To bylo pár korun za představení.

Fízlové vás hodně popotahovali?

Já myslím, že Vladimíra měla problémy jenom s esenbákama. A já měla na krku i estébáky. Předvolání do Konviktský jsem dostala pár týdnů po tom, co mi zemřel tatínek. Přišla jsem tam se smuteční páskou a odznáčkem mírovýho pochodu v Londýně, a když mi jeden z nich pomáhal s kabátem do skříně, tak se zeptal: „Vy jste na tom pochodu byla?“ A já říkám: „Nebyla, to bylo v Londýně.“ „To my víme, vy ten odznáček máte od dvou anglických studentek, s kterýma jste seděla ve Slávii od dvou do tří odpoledne.“ To jenom polknete – ježiš, já jsem taková malá myš, a vědí na mě všechno.

A oni třeba věděli jenom těch pár detailů, ale tvářili se, že ví všechno...

Proto jsme měli fízly i ve Viole. Tam byl takovej bar, říkali jsme mu bejbík, a do toho bejbíku se chodilo po představení, protože se u něj dalo dobře sedět a nebyl tam takovej rachot. A tam byl vrchní, který nás varoval: „Pozor, pozor, já mám uši všude.“ Jednou jsme na tom baru seděly s Vladimírou a vedle nás byl chlap, který tam absolutně nepatřil.

Na první pohled?

No nebyl to ten typ, co chodil do Violy. Tak říkám Vladimíře: „Hele, on nás furt poslouchá, upíjí sám vínko, a my nemáme prachy...“ Zkrátka a dobře, objednal nám flašku vína, my jsme trochu ucucávaly a předstíraly, že si potichu šeptáme nějaký jména nebo něco strašně politickýho: „Ššššš.“ A fízl natahoval uši, dokonce přihodil flašku vína, z čehož se opil jenom on. A druhý den jsme to hrdě vykládaly šéfovi Violy Ostermannovi, jak jsme na toho fízla vyžrály. Ale on se na nás jenom tak podívá a říká: „O to hůř, že neslyšel, co si říkáte. Umíš si představit, co si teď všechno vymyslí? Vždyť on za ten propitej účet bude muset podávat zprávu!“ Tak to byl Jirka Ostermann.

Vladimíra ho měla hodně ráda.

Měla jsem jednu báseň, která začínala slovy: „Pomilovala jsem se v nějaké cizí široké posteli.“ A tahle báseň se měla ve Viole recitovat, ale já jsem Ostermannovi řekla, že tam svoje věci recitovat nebudu. A on

na to: „Inko, tak to se teda nezlob. To mám na to pódium snad přijít já a říkat: Pomilovala jsem se?“

A Vladimíra někdy recitovala?

Spíš naše věci se tam recitovaly. Já jsem dělala radši doprovody, když tam začal hrát ten blbej Tomkins, o kterým se pak říkalo, že je to možná fízl. Tak on zpíval anglicky, a já v rychlosti říkala, o co jde. Taky jsem psala básně do hudby. To mi říkal Luděk Hulan: „Přijď dopoledne, poslouchej, a jak budeš tu muziku cítit, tak piš.“ No to byla ta naše Poetry and jazz.

Dneska už toho moc nezbylo. Jenom ta paměť.

Viola, to byli ty lidi, to byly ty básně. Když někdy v třiašedesátém začínala, tak tam byla místnost se stolkama a pódiem a pak takovej prostor, kterému se říkalo za oponou. Za těžkou huňatou oponou, co vypadala jako deka, byla šatna pro herce s psacím strojem, kde jsme přetukávaly věci do scénářů a textappealů. A když skončil pořad, tak ve Viole teprv začal ten správný rumraj. A když skončil ten rumraj, tak pokračovaly jam session. Ty byly zadarmo a chodili si k nám zahrát muzikanti odevšad, protože bylo ještě otevřeno. No a když utichli i ti, tak nás Vašek Hrabě učil mít rád Mozarta. Dal do gramofonu desku s jedním z jeho klavírních koncertů a poslouchali jsme.

Prý v té době celá Viola jela na fenmetrazinu, který inspiroval poezii...

Ale blbost. Akorát Ríša Říčan, kterej se do mě zamiloval, ten práškovoval a pil. A já si ten fenmetrazín občas dala, ale ne kvůli inspiraci, ale protože jsem musela bejt ráno ve tři čtvrtě na sedm v těch Satalicích. Když jsem byla utahaná, tak mě to probudilo. Ale pak jsem s tím přestala, když jsem jednou viděla běžet po obloze myš. To víš, že Vladimíra s sebou nosila bílou myš?

Já myslela, že to byl potkan.

Ne, to byla bílá myš, asi z výzkumáku, a většinou ji nosila pod svetrem. Ale jestli brala ten fermetrák, to nevím. A hele, nespi mi tady. Ty ten fermetrák taky potřebuješ, aby ses probudila.

Vyvrhelové

(Pavel Landovský)

Inka Machulková se zmínila o herci a dramatikovi Pavlu Landovském. Kontakt na něj mám z doby, kdy jsem dělala rozhovor s jeho sestrou Helenou. Tehdy mě seřval tak, že mi málem prasknul bubínek. Vytáčím jeho číslo a instinktivně držím telefon od ucha.

Já píšu o Vladimíře Čerepkové a ráda bych si o ní s vámi popovídala.

Čerepice! Tak tu jsem asi přeříz.

No já jsem myslela, že...

Ale kde? A kdy? To je otázka!

Měl jste rád její básně?

Že bych ji odvěk k sobě do Vršovic? Hele, už to leze.

A vzpomenete si ještě na něco?

No společně s váma určitě jo.

Co ty básně?

Já měl rád všechno, co zavánělo svobodou. Všecky tydle lidi jako já. Vyvrhele.

A na Inku Machulkovou si vzpomínáte?

Tu jsem asi taky přeříz.

Ta mě za vámi poslala. A říkala, že jste spolu nic neměli, akorát si to všichni mysleli...

Hele, to je na mě moc. Přijed'.

A kdy?

Co nejdřív! Já umírám!

V l a d i m í r a Č e r e p k o v á

B e a t n i c k á f e m m e f a t a l e

ALICE HORÁČKOVÁ

Obálka, grafická úprava a sazba Pavel Růt. / Odpovědný redaktor Vít Penkala. / Technický redaktor Milan Dorazil. / Vydalo nakladatelství Argo, Miličova 13, 130 00 Praha 3, www.argo.cz, argo@argo.cz, v roce 2014 jako svou 2383. publikaci. Vytiskla tiskárna Protisk. / Vydání první.

ISBN 978-80-257-1278-8

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS / sklad: KOSMAS s.r.o.
Za Halami 877 / 252 62 Horoměřice / tel: 226 519 383, fax: 226 519 387 /
e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví www.kosmas.cz